

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	18 Ft.
6 hónapos előfizetés	10 Ft.
3 hónapos előfizetés	5 Ft.
1 hónapra előfizetés	1 Ft.
Postaköltségek	3 Ft.
Egyes szám ára	100 Ft.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, kivételként
szombatnaponként is.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 8.
A szerkesztőség köztratók vészt
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

III. évfolyam 293. szám. Szombathely, Szombat, 1917. december 22.

A kath. autonómiajavaslat beterveztése.

Az 1848. XX. törvények végrehajtása. A választójogi javaslat.

Történeti jelentőségű ülése volt tegnap a magyar képviselőháznak: a Wekerle-kormány beterveztette a katolikus autonómiáról, az 1848. XX. törvények végrehajtásáról és a választójogi reformról szóló törvényjavaslatokat.

Az autonómia javaslat rendkívüli fontosságával, korszakos jelentőségével régen tisztában van az ország. A magyar katolicizmus régi jogos kívánsága megjeljesedése az autonómia megvalósításával. Ezenelőre e percben nem foglalkozhatunk a nagyjelentőségű javaslattal, melynek megbírálásához feltétlenül szükséges volna az indokolást is ismerünk.

Annyi bizonyos, hogy a javaslat egyike a legfontosabbaknak, melyekkel az országú és foglalkozott. Egy dolog feltétlenül szembeszökő már az első pillanatban: nem tesz említést a gyulafehérvár-fogarasi gör. kath. egyházmegyéről, holott az erdélyi státust kifejezetten külön megemlítéssel foglalja bele az országos autonómiába.

Az 1848. XX. törvények végrehajtása a protestánsok idején kielégítésén kívül a zsidóknak is jelentékeny alapítványt juttat.

A választójogi javaslat feltétlenül alapos kritikát fog még provokálni.

Az egyes javaslatokat, melyekkel lass még alkalmunk bővebben foglalkozni, a következőkben ismertetjük:

A képviselőház nevesetén üléséről a következőket jelenté telefonton budapesti tudósítónk:

A képviselőházban ma délután Apponyi Albert prof. vezette a közoktatásügyi miniszter beterveztette a katolikus autómia törvényéről szóló törvényjavaslatot:

1. §.

A magyarországi katolikus egyház önkormányzati jogáról fogja a főkegyúri jogintézmény és az állami jogok területénélkül a magán szervezet, vel és alkotmányával meg egyező módon egyházi, vallási és iskolai ügyekben az alapító szándéka szerint rendelkezni az ország egyházi, oktatási, nevelési, jótékonyági célra szolgáló alapjaival és alapítványival. Elemi, közép és királyi jóváhagyással főiskolákat állíthat fel. Szűk megítélésnek fedezésére vagyott gyűjthet, igénybe vehet hivatalok, tehermentelési képtelenség árnyékban, anyagi hozzájárulást. Előből egyházi adót és egyéb szolgáltatásokat vehet ki, amelyek közgazdasági uton érvényesíthetők.

2. §.

Önkormányzati jogának gyakorlása céljából öfelsége az apostoli király, mint főkegyúr felhívása alapján egyházi és világi férfiak bevonásával és azok közreműködésén nyújtó önkormányzati szervezet létesítendő. Az önkormányzati szervezet részletei ezen törvényben meghatározottak.

adva és öfelsége jóváhagyásával, öfelsége által egyháziított szervező gyűlés állapítja meg a főkegyúri jog és a katolikus egyház hierarchikus szervezetének azon előtt tartása mellett, a fennálló törvények, különösen pedig a jelen törvény korlátai között szervezeti szabályzat megállapítja az önkormányzati hatáskörhöz tartozó azon ügyek, amelyek öfelsége hozzájárulásának fentartatnak.

3. §.

Az önkormányzat ilyen meghatározása nem érinti az erdélyi római katolikus státuszának a Lipót féle diploma első pontjában, Ferenc királynak 1792 május 25-iki levelének 45. ik pontjában, Ferenc Józsefnek 1867. évi 1883. évi és 1888. évi törvényekben, az 1868. és 1888. évi törvényekben győköztető önkormányzati jogát. Az erdélyi római katolikus státus az országos katolikus önkormányzatok kiegészítő részét alkotja akkép, hogy az erdélyi katolikus státus szervezet jogainak területénélkül és öfelségei feladat szervezetének megőrzésével és az országos önkormányzat tagja. Az országos önkormányzat és az erdélyi katolikus státus közt külön megállapodásnak van helye, amely öfelsége által jóváhagyatván, a szervezeti szabályzat kiegészítéséről fog szolgálni.

4. §.

Az első szakasz elvi rendelkezése alapján a kultuszminiszter kezeléséből átadandók a katolikus önkormányzatnak a magyarországi katolikus vallás és tanulmányi alap, az azokból fentartott vagy segélyezett, valamint egyáltalán a miniszter rendelkezése alatt álló katolikus közép és főiskolák. A középiskolákat illetőleg az önkormányzatot az államkormányzattal szemben ugyanazon hatáskör illeti meg, melyet az 1888. évi 30. ik törvények 41. cikkében az autonóm felekezesetek középiskoláit illetően megállapított kormányzati hatáskörrel.

Simon Béla

régiség és ékszerüzletben

nagy karácsonyi vásár.

A raktár túlszűfoltása miatt ékezerék arany, ezüst és

brilliáns áruk fazon nélkül, disztárgyak és régiségök

20-30 % árengedménnyel

lesznek kiárusítva. Az eladó tárgyak nagy választéka megtekinthető vételkényszer nélkül.

Egyes szám ára 16 fillér.

a 2-ik szakasz utolsó bekezdésének alapján a szervezeti szabályzat nem korlátozza. A katolikus iskolákra nézve a kultuszminister rendeleti úton intézkedik, hogy az alapításból eredő szervezeti jogok tiszteletben tartása mellett az államkormány részéről ugyanazon albanás alá vétessenek, mint az autonóm felekezeti iskolák.

5. §.

A budapesti tudomány egyetem fenntartására szolgáló egyetemi alap mostani állapotában meghagyandó mindaddig, míg a kultuszminister végleges megállapodásra nem jut, vagyis, míg az országgyűlés és a főkegyur ezt jóváhagyja.

6. §.

A kultuszminister rendelkezésére álló egyéb alapok stb. megvizsgálván, azok, melyek katolikus jellegűek, a kultuszminister és az autonomia községi megállapodása alapján az utóbbinak átadandók. Még nem egyesítés esetén vagy a törvényhozás hozzá nem járulása esetén minden követelés a rendes bíróság előtt érvényesítendő.

7. §.

Mindaddig, míg az autonomia legfelsőbb jóváhagyását nem nyer, a mostani állapot a 8. szakaszban foglalt módosítással fenntartandó, köteles azonban a kultuszminister a törvény kihirdetése után a szervező gyűlés egybeülését legfelsőbb helyen azonnali kérelmezni, a legfelsőbb jóváhagyástól számított egy éven belül pedig a vallás- és tanulmányi alapot az autonomia kezelésébe átadni, a többi alapítványok átadását is fokozatosan eszközölni, alapul véve a legutolsó naptári évben készült vagyoni kimutatásukat és létesítő iktatókat. Jogában áll az autonómiának valamennyi katolikus jellegűek állított alap vagy alapítvány kiadását kívánni, működésben lététől számított 15 éven túl azonban már csak a rendes bíról uton.

8. §.

Arra az időre, mely a vallás és tanulmányi alapnak az önkormányzat rendelkezése alá bocsátásáig eltelik, az autonomia saját közeleiből vagy más katolikus férfiak köréből 15 tagot választ az ő Felsége által az alapok kezelésének ellenőrzésére kinevezett bizottságba.

9. §.

Jelen törvény hatálya a társországok hívtalálával a magyar birodalom egész területére kiterjed.

10. §.

A törvény végrehajtásával a kultuszminister bízatik meg.

Az 1848. évi XX. t.-c. fokozatos végrehajtásáról szóló javaslat.

A javaslat lényege, hogy a protestáns felekezetek évenkénti eszélyesései rendelkezésre helyébe 200 millió korona értékű alapítványt létesít, amely körösszege az alábbiak meg: a református egyházat 125 600 000 korona, a magyarországi ágostai evang. evangélikus egyházat 54 600 000 K, az erdélyi ágostaiakat 12 millió, az unitáriusokat 6

millió 800 000 korona illet meg. Az államkincstár az alapítványi tőkét: késspénzben, állami papirokban és ingatlanokban szolgáltatja ki. A kiszolgáltatás határidőhöz nem köthetik.

A II. szakaszban kimondja, hogy még az első paragrafusban megállapított alapítványi tőkét az állam kiszolgáltatja, évi jövedéket biztosít nevezett egyházaknak és pedig 1918-19 ben a reformátusoknak 3 millió 798 000, a magyarországi ágostaiaknak 1 millió 638 000 az erdélyi ágostaiaknak 360 000 az unitáriusoknak 204 000 koronát. 1919-20 ben a reformátusoknak 4 millió 434 000, a magyarországi ágostaiaknak 1 millió 917 000, az erdélyi ágostaiaknak 420 000, az unitáriusoknak 238 000 korona jár. 1920-21 től kezdve állandóan a reformátusoknak 5 millió 650 000, a magyarországi ágostaiaknak 2 millió 184 000, az erdélyieknek 484 000, az unitáriusoknak 260 000 korona jár.

A VII. szakasz kimondja, hogy az izraelita vallás javadalmasására az állam 25 millió korona alapítványt létesít, melynek 4 százalékos kamata azaz 1 millió korona lesz fizetendő mindaddig, míg az állam az alapítványi tőkét egészen vagy részben ki nem fizette. 1920-21 től ez az összeg az állami költségvetésbe beállítandó.

A választójogi törvényjavaslat.

Vásonyi Vilmos miniszter a választójogi javaslatot terjesztette be, melynek kivonata a következő:

Cím: „Törvényjavaslat az országgyűlési képviselők választásáról.“ A javaslat összesen 87 szakaszból áll és tizenegy fejezetre oszlik. A javaslat indoklása három főrészből áll: 1. általános indoklásból; 2. részletes indoklásból és 3. statisztikai részből, terjedelme 352 oldal. A javaslat második mellékletként a külföldi választójogi törvények fordítását legújabb reformokat tartalmazó gyűjteményét foglalja magában.

A javaslat rendelkező része.

Ki lehet választó?

A javaslat anyagi rendelkezései; a férfiak választójogának általános kellékei; huszonegy év betöltése, magyar állampolgárság és irni olvasni tudás. A huszonegy évük betöltése előtt is, életkorukra tekintet nélkül, van választójoguk a választási érem tulajdonosainak és azoknak akik a Károly csapatkeresztet elnyerték. Választójoggal bírnak még, akik az elemi iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték, vagy aki akár több községben is, legalább tíz korona egyenes állami adóval van megterve, vagy rendszer, tényleges katonai szolgálattal kötelezettségének eleget tett, vagy a háború ideje alatt legalább két évig, bár megszakításokkal, tényleges katonai szolgálattal teljesített, vagy tisztelet nélkül szolgálat idejére eltiltást fokozatot ért el vagy a választási érem vagy a Károly csapatkereszt tulajdonosa, iparigény, iparigény alapú ipari kereskedő folytatásiparidat; vállalatot (ideértve bányászatot, kereskedelmi közlekedést) iparszerűen folytatott vagy állandóan alkalmazva van, vagy őstermelés körében, mint munkás, orvosi vagy állandóan alkalmazva.

Ezenkívül a javaslat meghagyja azoknak a választójogát, akiket a választóknak 1914. évre érvényes névjegyzékében jogorvoson felvették.

Kik az állandó alkalmazottak?

A javaslat iparidat, vagy vállalat körében állandóan alkalmazottakat az az illetőt tekintti, aki akár ugyancsak, akár pedig több munkaadónál az utolsó két évi időtartamon belül, bár megszakításokkal, legalább tizenkét hónapon át alkalmazásban állott; az őstermelés körében állandóan alkalmazottnak pedig az illetőt, aki ugyancsak, akár több munkaadónál az utolsó öt évi időtartamon belül bár megszakításokkal legalább három éven át állott alkalmazásban.

A nők választójoga.

A nők választójogának általános kellékei: huszonegy év, magyar állampolgárság és irni olvasni tudás.

Ezek alapján választójoggal bír ama nő, aki a polgári iskola negyedik osztályát sikeresen elvégezte, vagy akinek a férje a háború alatt tényleges katonai szolgálattal teljesített és elesett, megbesült vagy betegségben meghalt, ha férjétől törvényt gyermeke származott, vagy aki két év óta működő tudományos, irodalmi vagy művészeti egyesületnek működő tagja.

Ki választható képviselőnek?

A képviselőnek választhatóságot férfiakra és nőkre a javaslat egyenlően állapítja meg; választható az, akinek a választás időpontján választójoga van, aki nem esik valamely kizáró ok alá, ha életének huszonegyedik évét betöltötte és magyar állampolgár volt szülői és irában bírja.

Az irni olvasni tudás igazolása.

A javaslat egyébként felsorolja a választók ama csoportját, melyeknél irni olvasni tudást véleményezni kell, illetőleg a negyedik elemi, valamint a polgári iskolai osztályok elvégzését be igazoltnak kell tekinteni.

Elrendeli továbbá, hogy a tanfelügyelő elnöklése alatt elemi, népi iskolai tanítókból és községvezetők tisztségűekből alakuló bizottságokat kell szervezni, amelyek előtt az irni olvasni tudást, valamint a negyedik osztálybeli képzettséget igazolni lehet. A polgári iskolai képzettség igazolására a kultuszminister által kijelölt tanítási testeknél kell bizottságokat szervezni. A miniszter a feladatok számára az irni olvasni tudás elnevezésére tanfolyamokat állíthat.

A javaslat indoklása.

Ezen a következők a javaslat indoklása: a gyökeres reform szükségességét a jog kiterjesztés hosszú szüneteléseivel indokolja. A javaslat a szükséges választójogról nem tér át egyszerre a tiszta általános választójog rendszerre, mégis az általános választójog alapján épül fel, az olvasni tudásra alapított választójog az ország egyes törvényhatóságiban fokozatos hiedésével automatikusan mindenütt megvalósítja. A javaslat az állam erőjével megszervezni óhajtja az irni olvasni tudás feladatok részére való tenítését. A meghatározott időtartamon, állandó lakhely szokások kelléket a javaslat elejti.

Statisztika.

A javaslat jogcíme: az elemi népi iskolai negyedik osztályának elvégzése. Ez az irni te-

kinthető fő jogelvezők, mert egymagában ez alapján huszonegy éven felüli írt olvasni tudó férfi népességnek 87 százaléka választó lesz. Ezen tizen 2626.000 választó lesz: közel egy millióval több mint az 1913-ban összeírt választók száma. Az iskoláztatás fejlesztése ezen jogaim még általánosabb elterjedésére nyújt kilátást.

A legalább tíz korona állami egyenes adóval megrovás címén 1305.546 férfi lehet választóvá, a katonai jogelvezők választójoghoz jutó huszonegy éven felüli férfiak száma 1.741.000-re tehető. A huszonegy éven aluliak közül Károly-kereszt és világi érdem elnyerők száma 448.000, ipartestvérek, kereskedés folytatásának jogaim 379.000. A huszonegy éven felüli írt, olvasni tudó férfi választóvá lesz iparban való állandó alkalmazás címén 484.800. A huszonegy éven felüli választó lesz östermeles körében munkásként, családtagként való állandó alkalmazás jogaim 496.500 férfiak ad választójogot. Az írt-olvasni tudó huszonegy éven felüli férfiak közül választó lehet 2.982.000, régi jogon választó, szülők száma 170.000, a világi érdem tulajdonosa, vagy Károly-kereszt elnyerése alapján 448.000; összesen 3.595.

A női választók száma mintegy 260.000, összesen férfi és női választók számában magyar anyanyelvűek száma 62,6 százalék, tehát 3/4 százalékkal több mint az 1913-iki törvény aránya. A javaslat ezután megindokolja a nők választójogát.

A háború alatt káros férfiak negy tizedét azk helyettesítik. Politikai jogelvezőségük népek szükségesszerű követelménye 1910-ban a 24 éven felüli, negyedik polgári, vagy ezzel egyenértékű osztályt végzett: őc száma 160.000 volt, nyolcvanhat százalék magyar. Írt-olvasni tudó, családferentő hűdáványok valószínű száma százszáz, összesen 260.000. Ebből 75,5 százalék magyar. Ha a kezdeményezés megállja a próbát, a jogok kiterjesztésben tovább is haladhatunk. Az indoklás második része az eljárási újításokról szól.

A javaslat megtartja a központi választórendszer, de behozza a kiselbbségi képviselőket és a bíróságok a választmányban való részvételét. A kisebbségi képviselőket a javaslat pártbarátok elajánlásának megadását várja.

Az összeírás előkészítése nem csak a költő munkája, hanem a köznevelés, városok feladata lesz. Algyvöl újban a névjegyeket hivatalból való összeállítását átvenek teljes megvalósítás.

Titkos szövetség.

Legfontosabb újítás a titkos szövetség kiterjesztése. Eddig csak hatvaneget körületben volt titkos szövetség, a mostani javaslat szerint az egy rendesített tanácsú városból vagy községből vagy több rendesített városban városból alakuló választókerületben is, végtül ama választókerületekben, melyeket választókerületek és székhelyük újabb megállapításáról meghozandó törvény kijelöl fog.

Mindenképp annak elv teljes, hogy itt most legyen a szövetség azon kerületekben, melyek bár több községből állanak, ipari jellegűek, vagy a kulturális és gazdasági fejlődés magas fokán állanak.

A választások tisztaságát, zavartalanosságát, tisztaságát követelő újításokkal védik

mezt: kihágási büntetés terhe alatt tilja választóknak külsőre, vagy egyébként való nyilvános beszédet. Nem szabad a választókat a választás helyére szállítani, vagy visszavállítani. Továbbá a választóknak a választás helyén és annak ideje alatt székelyes ellátás rendelkezésre nem tekinthető olyan előnynek, melynek ígérete vagy juttatás bizonyos feltételek fennforgása esetén a választás érvénytelenségét eredményezheti és büntető következményeket vonhat maga után.

Kéremdj szorban a javaslat, hogy több községből álló körületben, vagy szavazó körben a választókat a közforgalomban vasút és hajózással vállalatok az államiól járó térítés fejében kötelesek a szavazás helyére és visszavállítani, ha pedig szállítás csak fuvarral lehet, a központi választóterület elrendelhet a fogat és gépjárműveknek, állatoknak térítés mellett való igénybevételét.

A választás napját megelőző nap délutánján 6 órájától kezdve a választás befejezéséig az összesített árusítás, kiadás vagy forgalomban hozatala tilos. A közhivatalnokot, amennyiben mint jelölt fellép, megfelelő szabadság illeti meg. Ha a képviselővel össze nem férő állásban vannak és képviselővé választottak, amennyiben megfelelő szolgálati időt betöltöttek, véglegesen nyugalmába kell őket helyezni, illetőleg végrehajtásában részesíteni. A közhivatalnokok képviselői megbírának megszüntetési számított három éven belül nem nyerhetnek képviselősséggel nem összeférő olyan hivatal, mely a király kijelöléséről vagy a királyi kormány, vagy a kormány kősege kinevezéséről függ és az illetők megelőző hivatalánál magasabb javadalmazással jár. A törvény kihirdetésének napján életbe lép. A javaslat végül bejelenti a választó kerületek új beosztására vonatkozó javaslatot.

Hiába támadnak az olaszok.

Keleti harctér. Budapest, december 21. (Hivatalos.) Fegyverszünet.

Olasz harctér. Budapest, december 21. Az olaszok a Brentától keletre heves tüzérségi előkészítés után hétszer támadták meg az Ost il Lepre mellett lévő, háromszor pedig a Monte Perticatól délnyugatra fekvő városainkat. Valamennyi támadást az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. *A vesérvhar főnöke.*

Keleti harctér. Berlin, december 21. A negyőthadiszállítás jelenti: Olasz erők hétszer támadták meg az osztrák-magyar csapatok által a legtöbb napokban küzdelemmel elfoglalt magaslatokat, amelyek a Monte Asocletól nyugatra fekszenek, háromszor pedig a Monte Perticat. Valamennyi támadását az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Ugyancsak talul ütött ki az ellenségnek a Monte Solarone ellen irányított támadása. Éjszaka és kora reggel élénk volt a tüzelés a harctérületeken. *Ludendorff, első főszállásvezető.*

Lázadások Olaszországban.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Nápolyban, Palermóban, Anconában nagy zavargások vannak. Sziciliában a parasztok megostromolták, kifosztották és felgyújtották a gazdagok kastélyait. Nápolyban véres utcai harcok voltak, melyekben katonaszökevények kézi gránátokkal harcoltak a rendőrök ellen. Rómában óriási az izgalom. A király arcképet nyilvánosan égették el.

Az olaszok sürgetik a béketárgyalás megkezdését.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az olasz kormányban Guhrer hívei indítványt terjesztettek elő, hogy az olasz kormány az orosz béketárgyalásokkal kapcsolatosan kezdje meg a béketárgyalásokat.

Flandriában csökély a harci tevékenység.

Berlin, december 21. a negyőthadiszállítás jelenti:

Nyugati harctér.

Rapprecht bajor trónörökös vezérszázados egy hadserege. Flandriában a tüzérségi tevékenység eddig közből többnyire csökély maradt. Délután az Ypermentől nyugati irányba telemezen fokozódott a tüzelés. Hellesbektől délnyugatra eredményes felderítő harcban néhány szögolt fogtak el.

Albrecht württembergi herceg hadcsaportja. Hecchnal, Altkirchtől délnyugatra a francia vonásokba való sikeres előtörésünk alkalmazásával harcilag fogoly maradt kezünkön.

Keleti harctér.

Nincs újsg.

Macedon arcvonal.

Nincs újsg.

Ludendorff, első főszállásvezető r.

A Kat. Népszövetség utolsó adventi estéje

Pálffy Béla beszéde Szent Péter apostolról.

Az a nagyszerű előadásorozat, mely a Kath. Népszövetség adventi estéin négy pónákon egymás után egybegyűjtötte Nagyvárad keresztény közönségét, tegnap záródott be Pálffy Béla beszédével Szent Péter apostolról.

A zárónapélyre safozlásig megtelt a Kath. Kőr Szent László terme. Ott voltak: gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyei püspök, dr. Karácsonyi János c. püspök, dr. Lábán Lajos táblabíró, dr. Vučkics Gyula, Brém Lőrinc, Szirmay L. Árpád, Gracinszky Antal, Imrik S. Zoltán, Lausch Károly eszteredesi, Sütös Géza, Bosóky Gyula, Sebuch Károly, dr. Kovács Lajos, Szilágyi Dózsa, Balogh Kálmán, dr. Krüger Aladár, Gálly Sándor, Saágy Sándor, dr. Krüger Jenő, Géher Pál szászudorok, dr. Lestya Endre, Papp Imre, Imrik László, Marosi Antal, Zedánusky László, Somogyi Géza, Torma István, dr. Schriffert Béla, Vas János, Padina Pál, Pálffy Jenő, Rosch Mihály, Straub Ferenc, Tátray Sándor, Tolgyassy Károly, Fernbach Antal, Sünger Borbála, dr. Papp Károly, Südy Gyula, és még számosan, különösen nagy számú előkelő közönség a népszövetségi tagok közül.

Az estély lezárta a szereplők bemutatásával kezdődött; az adventi esték műkedvelő társasága most is, mindjárt a bemutató képekben megkapta a közönséget a pompás jelmezekkel.

A szereplők bemutatása után a Népszövetség igazgatója köszönetét fejezte ki a szövetség nevében az ünnepek illusztrációs előadásokért, Pálffy Bélaék, továbbá az összes szereplőknek és az előképek fáradságtalan rendezésükért; bejelentette, hogy a közönség adományai folytán abban a helyzetben van a Népszövetség, hogy a tetemes költségek levonása után is egvezet koronát adományozhat a Kath. Nővédő Egyesület anya- és csecsemővédő intézete javára. A karácsonyi kiadást adás és a karácsonyi szent békéje szálljon a némas szívűkre, melyek est az erőt nényt elérhetővé tették.

Ezután Pálffy Béla megkezdte előadását Szent Péter apostolról, a melyet mindvégig felelő figyelemmel hallgatott az egész közönség. Pálffy ebben a beszédében feltette a koronát az adventi estéken tartott nyolcpár előadásaira. Beszédje olyan mély gondolat és magasan szárnyaló lendülettel, melyből a hit fontos és erős állandóval szüreműlt a hallgatók szívébe.

Beszédjének szerkesztése világos és áttekinthető; ebbe a keretbe halmosta fel Pálffy a legesőbb gondolatok, ragyogó képek egész sorozatát. A beszéd, mely mindenkiire mély hatást tett, egyikét aratta Pálffy legesőbb szóbeli sikereinek. Gondolatmenetét holtnepl számuakban kövöltük.

A kísérő előképek most különösen nehézségszerű feladat elé állították a rendezőt és a műkedvelőket. Járásról a köztudatban élő, jól ismert jeleneteket kellett a nézők előtt megváltatni és mégis újnak, hatásosnak tenni. Fokozta a nehézséget, hogy gyor-

san kellett a jelmezek változtatásáról gondoskodni és mégis valamennyit jellegzetessé és korhűvé tenni. Az a nagyszerű és összetanult műkedvelő gárd, azonban, mely a népszövetségi adventi estéken közreműködött, a rendező, dr. Krüger Aladár és felesége és öleltes vevésével a nehéz feladatot remekül megoldotta.

Az első kép: Krisztus elfogatása. Jézust Back Kálmán ábrázolta, igazán szép maszkkal, nemcsak, főszereplővel tisztartással. Szent Péter szereplőnek alakította is a színi dráma kifejező erői vitt minden egyes jelenetben. Mészky nagyszerű prózái felveleléssel és erővel. Sz. Jakab apostol: Somogyi Gyula, Szent János: Rhéday György voltak sikerült maszkokkal. Azt a jelenetet ábrázolta a kép, mikor Péter a főpap Malchus nevű szolgáinak túllátta levágta. A második kép: Péter Krisztust megtagadja. A tús körüli szolgálok, Péter valamivel távolabb álltak, a leányok guayosan mutatnak rá. A színen éppen átvezetik a katonák a fogoly Jézust, a ki eselődik, de lélekig ható tekintettel néz rá, mire Péter szemét eltakarva sír. És az arójáték mindent, egy egész drámát kifejezett. A harmadik képből Péter bucsút vesz a keresztény hívektől a katekomban. Bezzos volt a képből a katekombák világának minden misztikus, mélyes és keresztény hangulata, Frappás volt a követendő jelenet: Szent Péter megvilágosítása Sargiolus létkomáján, az ember tragédiájából vett jelenet. Ragyogó római kép, héber kelyhek, rózsakoszorús férfiak és nők, egy pogány oltárról a pogány istenek tiszteletére áldozati tűz terjed, mikor Szent Péter megjelenik és kinyújtott karral mutat a dőlőkre. Szent Péter várta mindenkét, hogy az a nagyszerű aggasztán drágó hangon megszólaljon...

Az utolsó kép: a mennyország kulcsát adása, a megdicsőítés, az egész képsorozat nagyszerű kifejezés. Az eddigi képek fekete háttérrel játszódtak le. Az utolsó képből egyszerre megváltozott a színe: az Ember tragédiájának mennyországi felvonása, kék felhős ég volt a háttér. Magas trónszékkel az Ur Jézus egy lépést tesz lefelé a lépcsőn és átadja a mennyország kulcsát Szent Péternek, aki előtte térdel, fenn az emelvényen imádkozva áll Szűs Mária (Somogyi Iy), körülötte a megdicsőültek: Szent Tarsisius (Szigetvári Irma), Szent Ágost (Marosi Margit), Szent Bonifác (szintén Balogh Imre) és Aglaja (Hennig Aranka), továbbá a magyar asszonyok közül: Szent Margit (Balogh Ilonka), Szent Erzsébet (Balogh Emma), ezután Szent Cecília (Rics Sari). Valamennyi jellemző, hő jelmezben, ragyogó fényben. Köröskörül apró kis angyalok, elől köztépen pedig két kis angyal egy zöld székkel mintegy járszadva huzsa a karácsonyi angyalát, aki társait kék szalaggal hajtja és duzzan megrakott karácsonyfát tart a kezében. Angyalok voltak: Szabó Vilma, Nemcs Erika, Hubert Irén, Havas Julianna, Ridi Etelka, Fernbach Irén, Murányi Boriska,

Murányi Julianna, Báthly Sárika, Grünfelder Ilonka.

A háttérben egyszerre halkan megszólal a pépai Himnusz: Hol szent Péter sírba téve... Az ének egyre erősebbdik, végre harsogva szög: Tardis meg Isten szent atyánkat, Krisztusnak helytartóját. A kép a maga frappáns gondolatával, nagyszerű, művészi beállításával feledhetlen benyomást tett a közönségre, a mely percekig tartó taproni fejezte ki elragadtatását. Eanél megképebb, maradandóbb emlékeztető képpel a feledhetlen sikerű adventi estétet befejezni nem is lehetett volna. Ezekről az adventi ünnepekről még soká fogunk beszélni Nagyváradon.

Tegnap felülírtak: gróf Széchényi Miklós püspök 50 K, Grócs Béla nagyprépost 100 K, Szirmay L. Árpád, Gracinszky Antal 20-20 K, dr. Lábán Lajos, dr. Vučkics Gyula, Szilágyi Dózsa, Szabó János 10-10 K, dr. Krüger Jenő 6 K, Pálffy Lajosné 5 K.

A világiás korlátozása.

A miniszteri rendeletet végrehajtja a város.

A belügyminiszter, mint annak idején említettük, a szénbányára tekintettel úgy a köz-, mint a magánvilágítás korlátozását rendelte el.

Ez a rendelkezés közelebről érdekli Nagyvárad város villamos telepét, mert amíg egyik oldalról csökkent a szénfogyasztást s így a világiás korlátozása megakarításával jár, más oldalról a magánvilágításnál előző kevesebb áramfogyasztás révén, kevesebb lesz a villamosmű bevétele.

A városi tanács tegnapi ülésén Rimánóczy Béla villamos igazgató terjesztette elő javaslatát a világiás korlátozására nézve. Az előérjesztés szerint a közvilágítás korlátozását a rendőrség alapítja meg, a villamos igazgató közbejöttével. Bejárják az összes utcákat a a tapasztaltakhoz képest redukálják az utcák világiását.

A kávéházak, vendéglők a más nyilvános helyek világiását mintegy 30 százalékkal akarják lezárítani, és pedig akként, hogy a villamos igazgató minden egyes helyiségre nézve megállapítja, hogy egy időben hány láng világitat. Ilyen megállapítás után a rendőrség ellenőrizheti a rendelet betartását.

A magánháztartások világiásának elrendelése ilyen módon természetesen lehetetlen volna, mert is erre nézve más módokat ajánl a villamos igazgató. A magánháztartások világiását 20 százalékkal javasolja redukálni.

Az előérjesztés maga a villamosmű teljesítményét és pedig a villamos órákon teljesített leolvasás alapján. Aki többet fogyaszt, mint az eddigi fogyasztott áram 80 százalékat, az eljuttatják a rendőrségnek a rendelet áthátrása miatt.

Ezen így szigorúan jár el a rendőrség azok ellen a kávéházak és vendéglők ellen, akik kijátszák vagy másként nem tartják be a rendeletet.

Ami a közvilágítás redukálását illeti.

szet bírósági, nem nagy kedvelésre lelt... Általánosságban a mai közvilágítás nem valami lényes, sőt egyes utcák, terak világítás már is nagyon is van szállíva.

A magánvilágításnál nem lehet teljes általánosságban keresztülvinni a lassál listát. Mert pl. hogy redukálja a világítást egy szegény iparos, aki egy vagy két égő mellett kénytelen az éjjel egy részét is át dolgozni.

A rendelet keresztülvitele tehát nemcsak nagy körültekintést, de méltányosságot is kíván.

Hiszük, hogy ez meg is lesz.

Az áruló Röntgen.

Különös öncsonkítás 21 tüvel.

Nagy Lajos bilyoki gusda annak rendje és módja szerint bevonult a katonasíghoz a háború kezdése, szolgálta házáját, míg anyjának lábait kapott. Gyógyították, fűrésztették, de mindkét lába elhajlott ugyan, de nem múlt el, ezért 1916. év októberében végeláncolatot kapott a hasamhatelt Bálványos hat gyerekeshez, akik immár nem voltak többé érvényesek.

Nem sokára maradhatott azonban nyugodtan, mert 1917 áprilisban behívték később elvett neki a falu bírójá, hogy május 23 án Margittán a negyedik népfelkelés pótszemlén jelenjen meg Nagy Lajos nagyon elbusult, elveget katonasíghoz, látta, hogy a lábujja daczára is bevezetik újból katonának. Nagyot gondolt a bálványos aló részébe, az isomzatba, oda, ahol amenny is fáj neki örökös, huszonegy darab egész és tört tűt szúrt be, ami gyuladást okozott.

A margittai sorozásra már készen volt a hat, alkalmazásának találta a katonai szolgálata, de elűldték a prágai katonai környésbe, ahol Röntgen fnykópel vettek fel a különös betegségről. S akkor kiderült, hogy az első lábát az első utózó helye 21 darab tű fészkel, keresetlen-hosszában, némelyik meggyörbülve az isomzatban. A leletet felveték az őt a Nagy Lajos a gyorított eljárás szerint itélkező táacs alá került az 1912. 30. tövények 69. §. 1. pontjába ütkező az az 1915. 19 t. c. 11. §-a szerint minősülő hadviselés érdkeit esítő öncsonkítás válsága miatt.

A tanács elnök volt Gyenge Béla tagjai: Nagy Béla dr, Hermann Aladár, Paras Ferenc, Tetsi B dr dr bírák. jegyző: ifjabb Számbovázy R. sőt dr. ügyész: Nesstor József dr, véd: Sann avirtn Lajos dr, nézet tolmács: Csereu János.

Nagy Lajos sántitva lép a bíróság elé. Beszél, hogy 6 gyermeke van, családja olyan nyomorúságban volt, míg ő katonasíghoz, hogy nem tudtak neki írni, mert nem volt pénzük erre, ő kaporogott össze pár fillért, hogy irhasanak a borzalmas szenvedéseiket esybitsék. Belismeri, hogy a tűket becsurta lábába, de családja iránt érzelmet szereléből tette azt. Már azt hitte, hogy végleg elbocsátották a katonasíghoz, mikor

esemlére bírták. Előbbi lábujja kölomben az mutt el, jelentkezett mindig, mikor erősebb munkát végezt. A 21 tű ma is benne van a lábában.

Nesstor József dr királyi ügyész a vádat fentartja.

Sanna wirth Lajos dr védő: Vádlott belismerte tettét, de ő felmentést kér. Nem lehet megállapítani, hogy az öncsonkítás következtében lett alkalmazatlan a fegyveres szolgálatra a vádlott. Bizonyítás kiegészítést kér.

A bíróság elrendelte annak bizonyítását, hogy vádlott előbbi lábujja olyan volt, mely őt a katonai szolgálatra teljesen alkalmatlanná tette a e célból a prágai katonai orvosokkérőt meghallgatja, hogy az öncsonkítás daczára is alkalmas lehetett a vádlott katonai szolgálatra.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) A Ház ülést egyegyed 5 órakor nyitotta meg Szász Károly elnök, aki jelentette, hogy 3 képviselőnek adott engedélyt sürgős interpelláció előterjesztésére Herczeg Ferenc minit a kormányzat látró bisottság előadója beferjesztette javaslatát.

Ezután Vázsonyi Vilmos terjesztette elő a törvényjavaslatot az általános választói jogról. A javaslatot előzetes tárgyalások végezt egy megválasztandó, 48 tagból álló bizottság elő utasítást javasolja. A Ház így határozott.

Gróf Apponyi Albert előterjesztte a katonai önkormányzatról és az 1848. évi évi XX. t. c. fozatos végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot. (A törvényjavaslatokat lapunk más helyén közöljük.) A javaslatokat a Ház az illetékes bisottsághoz utasította.

Wekerle előterjesztette a törvényjavaslatot a végzők átrnátsai illetékekről.

Napirend előt Zembery Zoltán a katonai szolgálattal teljesítő egyesületi hallgatók ügyében szólalt fel.

Gracsák, majt Apponyi megnyugtató válasza után napirend előtt.

Pál Alfréd a felvidéki választást tette szóvá. A beszámolóval füzépan arra razadtatta magát, hogy demost a szavazóhelyiségbe, a tisztviselőket megfenyegette. A honvédelmi miniszter figyelmét felhívta egy csendőrszázadosnak a munkapárti válaszok elleni tanorjárja.

A belügyminiszter azt válaszolta, hogy a füzépan azért fordult meg a választóhelyiségben, mert az állásán megfenyegette a tisztviselőket, hogy ne menjenek a kormánypárt jelöltjére szavazni. Bizonyítja, hogy állítólag munkapárti képviselők vesztegettek a választáson.

Fráter Emil és Pál Alfréd személyesen kérdésekben szólaltak fel a tagadák, hogy vesztegettek volna.

Az elnök a jövő ülése napirendjét január elsőjére tűti ki, de a napot később állapítja meg.

Ezután rátértek az interpellációkra. Fényes László az Estnek a featról való elvitása ügyében interpellált.

Az interpellációra Wekerle azt felelte, hogy a cenzurának semmi köze a demokráciához. A demokráciának meg kell mutatnia,

hogy el tudja fejteni az anarchisztikus törekvéseket. Az Est becsmérlő nyilatkozatot tett a hadviseléséről. Nem az neknek a cenzurák elleni közelemo volt az elvitás oka, mert a cenzurák ellen mi is felléptünk, de az Est fellépett a hatóságok ellen is. Az autaut körében azt mondják, hogy nálunk a bomlás processzusban mutatkozik.

Fényes nem veszi tudomásul a választ. A Ház tudomásul venni.

Lahene Hugának az egyesületi hallgatók ügyében előterjesztett interpellációjára Apponyi azt felelte, hogy a katonai szolgálattal teljesítő hallgatók 6 felév alatt végezhetnek.

Antal Gáának a villamosok tarifaemeléséről előterjesztett interpellációjára Sáranyi miniszter megnyugtatólag válaszolt.

HIREK

* **Sorozzák a 18 éveseket.** A honvédelmi miniszter tegnap táviratban tudatta a város tanácsával, hogy az 1909. évi B. osztályú népfelkelők összeírását elrendelte a e szemlélt, népszámlán sorozást, január 12-26 között tartják meg. A szemlére alkalmasnak talál 18 évesek február 6 án vonulnak be csapatvesztéikhez.

* **Karácsonyi szűnet a táblán.** A királyi táblán a karácsonyi szűnet december 24 án kezdődik a január 2-ig tart. Ez idő alatt a táblán nem ül, sem tárgyalás nincs.

* **A villamos vasut menoldjának felemelése.** A nagyvárosi Városi Vasut igazgatósága, mint már közöltük, a villamos vasut személy tarifájának felemelését határozta el, hogy az egyvonalszakaszra érvényes jegy ára 20 fillér, a két vagy több vonalszakaszra érvényes jegy ára 30 fillér legyen. Ezen határozatát az igazgatóság hozzájárulás végezt Nagyvárad városának megküldötte, mert csak a város hozzájárulásával léptethetik életbe a felemelt díjzsabást. Nagyvárad város tanácsa a beadványt kiadta véleményezés céljából a városi villamos mű felügyelő bizottságának.

* **A Kath Növédő Egyesület új alapító tagja.** Leeb Bertalan premontrei tanár 50 koronával alapító tagja lett a Kath. Növédő Egyesületnek.

* **A városi tisztviselők családi pótléka.** Nagyvárad város tanácsának tegnap tartott ülésén Szűcs Géza főtanácsos előterjesztést tett a tisztviselők családi pótlékának kiutalása tárgyában. A tanács megadta a felhatalmazást a sorozan vett közgazgatási tisztviselők családi pótlékának 1918 január 1 étől kezdő folyósítása iránt. Ezen pótlékot tudnillik az állam fedezni. Kiutalják ugyancsak január 1-től a nem sorozan vett közgazgatási tisztviselők és alkalmazottak családi pótlékát is, de egyelőre csak előlegképpen, mivel ez a pótlékot nem az állam adja a ahhoz a belügyminiszter jóváhagyása szükséges.

Az antant szakít Oroszországgal.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Timesnek jelentik Pétervárról: Az antant elhatározta, hogy szakít Oroszországgal. Hogy ez a szakítás eddig nem történt meg az csak Amerika befolyásának tulajdonítható. Amerikának az volt az álláspontja, hogy meg kell várni míg a bolsevikiek a rendet helyreállítják és azután döntsön az antant a felől, hogy a bolsevikiek fellépése megfelel-e az antant érdekeinek.

Lloyd George az élelemhiányról.

Rotterdamból jelentik: Lloyd George miniszterelnök a parlamentben beszédet mondott. Kijelentette, hogy a szövetégek sokkal kevesebb élelmiszertel rendelkeznek, mint gondolták.

Rámutat, hogy az élelmiszerek terén a nehézségek részen a tengerelátjáró harc folytán támadtak.

A katonai helysére vonatkozóan megállapítja, hogy általában volna állítani, hogy az év elején az antant által tépelt remények megvalósultak. És a családok teljes mértékben az orosz élelmiszernek tulajdonítható.

Végül kijelentette Lloyd George, hogy Angliában a hadilátásomat emelni fogják.

Lloyd George lemond. Anglia a béke útján.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Angol lapok azt a szexzációs hírt közlik, hogy Lloyd George orvosai rendelkezése hozzább ideig pihenni lesz kénytelen, mert egészségi állapota a fáradtságos munkában megrendült, azért állását kénytelen lesz elhagyni a utódja A. quith lesz, aki Angliába békepolitikát akar bevezetni a meggyezéses béke érdekében közbe fog lépni.

*** Czernin Breszt-Litovszkban.** Budapesti tudósítónk jelenti: Breszt-Litovszkban jelentik, hogy Czernin gróf külügyminiszter odaérkezett.

*** A Kath. Növendő Egyesület tevestéye.** A Katholikus Növendő Egyesület tombolával egybekötött tevestéye rendezése, szombaton, a hó 22-én délután 5 órakor a Katholikus Kör vámszemélyi termében. A tevestélyen a visszamaradt babaszobák és babák 50 filléres tombola jegyekkel lesznek kiszorolva. Egyik nyereménytárgy mellé, főnyereményül egy szép nagy élő bálnyul kerül kiszorolásra. Tevestéje 2 korona. Mivel a kiszorolandó tárgyak száma elég nagy, sokan számítgatnak nyerésre. Mindenképp észrevétel és szivesen lát az Elnökség.

*** Újabb tervezet a városi tisztviselői fizetésrendezéséről.** Tegnap délelőtt Juricsay Barna tanácsosai értekezlet volt a tisztviselők fizetési pótlékai ügyében. Juricsay tanácsos a tisztviselők memoranduma alapján új tervezet dolgozott ki, amely progresszív módon alakul, azonban távol áll a tisztviselők által kért fizetési pótléktól. A mozgalmi vezetők az értekezleten hozzájárultak a pénzügyi tanácsos előzetes tervezéséhez. A tervezet különben a következő: a VI. és VII. fizetési osztályban levő tisztviselők 5000 korona működési pótlékot kapnak, a helyettesek és az I. aljegyző 3000 koronát, a 4400 koronát kitevő fizetéssel bíró tisztviselők a jelenlegi fizetés 45 százalékát a 3200 koronás fizetéssel bírók a fizetés 50 százalékát és a 2400 koronánál kisebb fizetésűk 55 százalékát kapják pótlékkul. A mozgalmi vezetők hozzájárultak az előzetes tervezetnek, de a kis tisztviselők aligha lesznek elégségesen megelégedve.

*** Elfogták a rákospatotai rabógyilkost.** Budapesti tudósítónk jelenti telefonon, hogy Pekó András rákospatotai községi képmunkás elfogták, mint a nemrég elkövetett rabógyilkosság tettesét. Pekó az utóbbi időben felülműlt költözködött a szőlőteste gyarmatán. Házátátást tartották nála a megtalálták a meggyilkolt Krausz Miksa népfelkötő véres ingét és tárcáját. — Keresztyi főkapitány helyettes elűt azt vallotta Pekó András, hogy nem ő gyilkolt, de tudja, ki volt a gyilkos. Megtalálták azt a baltát is, mely Krausz Miksát egyenverték a melyet Pekó eladott. Azt vallotta Pekó, hogy a Krausz elrettentőjét Neschke Dezsőtől, a Moller Adam kerékesedő cég alkalmazottjától kapta, akivel ő barátságban volt a aki megugrta neki, hogy ő volt a gyilkos. Mivel Pekónál találták a baltát, a véres inget és tárcát, valószínű, hogy a gyilkosságot közösen követték el. A kihallgatások folyamatban vannak.

*** Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Sándor Arnold 37. gyalogezredbeli ezredesét utólag másodszor idénfélére isismeréssel tüntette ki.

*** 10 vagon burgonyát kap a város.** Az egészségügyi miniszter értesítette Nagyvásárd városát, hogy Nagyvásárd város községi részére kintál 2000 matricás burgonyát, amelynek használatára utasította a Burgonyaközpontot. Amíg alkalmas idő volt a szállításra, nem kaptak burgonyát a város, hanem most utalják ki részére, amikor meglesz a szállítási mód.

*** Az állategészségügyi felügyelő Debreczenbe költözött.** A földművelésügyi miniszter ezt a te Nagyvásárd városát, hogy az ideiglenes engedéllyel Nagyvásárdon lakó Kondor Mihály m. kir. állategészségügyi felügyelő székhelyére, Debreczenbe költözött.

*** A Népszövetség moxidó utánja.** A Kath. Népszövetség vasárnap délután 5 órakor tartja közközlött moxidóútját a Kath. Körben. A teljes műsort holnap este munkában közzéadjuk.

*** Kidobott pénz.** A nagyváradi nyári szökőkorok épített hasznavevőnek bizonyult fehéredé költségű, 20 évi törlesztéssel magára vállalta a kultúrminiszter. Az esedékes évi részletet, 12000 koronát tegnap utalta ki a miniszter. Bizony ennek az összegnek is ezer más jobb helye lehetne.

*** A tanítók a tanárok beozarzési csoportjának vesédsége tudtja.** Az érdekeltekkel, hogy az élelmiszerek kiadására a hó 22-ig a hó 28-án, vasárnap reggel 8-9 ig, K. baltól 2 baltig ugyanezen 9-10 ig lesz a Kereskedelmi Iskolában. A csoport minden tagjának jog van bizonyos kisebb mennyiségű élelmiszerekre. Az a többi befizetésnél nem jelenhettek meg, azok a részükre fenntartott árut pontosan 8 órakor vehetik át. Az élelmiszereket a boltokba az elő nyitása a hatóságok árpegyöngy- a költségekkel felmérés mellett szolgáltatják ki.

*** Ongyilkos fővárosi tanácsos.** Budapesti tudósítónk jelenti telefonon, hogy Demjén Géza a főváros legfiatalabb tanácsosa hivatalában szívenlőtte magát a szívet halt. Demjén Géza a fővárosi szociálpolitikai ügyosztályt vezette. Előbb az ügyosztályból nemrég letartóztaták a Haber Emil fogalmását a nemrég leleplezett visszaélésekkel kapcsolatban. Ugyanezkor Demjén Géza is leleplezték hivatalát; de a tanácsos ennek dacára szintén leleplezték hivatalát. A tanácsos ongyilkosságát ideggyógyvial hozták leleplezték. Határozott leveleiben azt adja ongyilkossága okáról, hogy nem hita a rostenes munkát.

*** Új városi hentesüzlet.** Tudtunk a város községi részéről, hogy Huszár utca 11. sz. alatt december 22-én kezdve egy új városi hentesüzlet nyílt meg, melyben szal, margarin és egyéb hentesáru vásárolható. Nagyvásárd, 1917 december 21-én. Lukács Odon, polgármester helyettes.

*** Halálozás.** Orosz Katona Jánosné néhai Katona János volt polgármester felesége, életének 65. évében, azaz 18 évében betegség után a hó 20-án elhunyt. Halálát két gyermek és kilétfődtobonosság gésztója. Tiszteleg szal, szombaton délután 3 órakor lesz a Solyom utca 10. számú gyászházából.

*** Pogárok értekezete.** Váradi-velencei pogárok, munkással az a munkással a villamos menetdíj emelés tervezete tárgyában ma, szombaton este 7 órakor Róthich Lejos kolcsavári-utcai vendéglőjében értekezletet tartanak. E városi rész polgárai saját érdekekben való tömeges megjelenést hírik az értekezletre.

*** Iparos hadiárvaik segélyezése.** Az Ipartörvény néhai Pere e János királyunk elhalálozása alkalmából 2000 koronás alapítványt létesített, melynek kamata a hó 6-ig január hónapjában lesz négy egyenlő részben elosztva. — Felhívom tehát az alapítvány kamatiban részvételre hívó volt önálló iparosok hadiárvaik és ezek hozzátartozóit, hogy az ipartörvény hivatalánál erre vonatkozó kérelmeiket 1918. január hó 10-ig terjesszék elő. Tisztelettel Csaglády J. romlás ip. elnök.

*** Dunafalva határában 302 magyar hold területű legelő kiadó.** Értékelhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** 1-2 égyes szobák a Zöldök épületben kiadók.** Értékelhetni ugyanezt.

*** Erdős Mátys dr. Zenélő óra.**
(Szerenád) A fiatal szerző sá a pályái eleiben a vény-éki jaryzó, opus 18-cel jelti most megjelent szerenád-nyát. Nem kezdő, teljes birtoréggel alkotja zomwára irt szerenád-nyát. Es jentozik a Zenélő órában felhözön, ahol a hol a meló díába adtt zenélőóra uténstok kollamzen hatnak a hallgatóra a elndelíták fülbe mázó dallamaikkal. A Szerenádöt külö- nösen vonzó végig 7-7 és azután 8-8 átmes sorokkal, végig balkézre írva. Fia- telos kiravagarcis, de talentus ember máva. A két szerenádöt tartalmazó füzet ára 2 korona 50 fillér, kaptató Sibóéi.

*** Hivatali szolgát, jőzan, szorgalmas egyént, mészorban iparos, vagy rokkant katonát jeltess az Ispartestület. Jeltéskei lehet a hivatalos órák alatt.**

*** Hadbavonulás miatt zárva tartott uridivat, fehérnemű üzletemet megnyitottam. Pfaff Kálmán Rákóczi-ut 3 szám.**

*** Aszódinál Fűzet** Kosuthutca 110k Btkószint Csokoládé Király, megérkez- tek a Mikulások, azobn-l azobnak és ol- esőbbak. Csokorta, csokoládé, bombonok kö- nyak, rum, tea, tess itemények, likőrök, gyógy- borok, Karosóra és ujévre megérkez- tek az összes eszmények, finom ha kasservek — Ajánlom is olk és zárdék figyel nébe. Nagy- ba és kó fnyben kapható Telefon 635.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg- göny, kézimunka, kelengye ne- mülék tisztítása. Fekete festés első- rendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kisreifestő, vagy tisztító és gőzmosógyműrában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

*** Egy ház telekkel, egy olj soló ór, több el, festmen, a jartóp eszó. Tudatozódni lehet Székes-ua ca 48 sz.**

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni!

Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett) Leibchenek félárban. :: Telefonszám 827. ::

Villamos-világítási

és csengőjavítások, Wolfram-égők, 1/2 Wattos lámpák, csil- lárok, motorok, mérsékelt áron.

STERN ADOLF
Szent János-u. 20 Telefon 556

*** Az Általános takarékpénztár Részvénytársaság irtott a ügyfeleit, hogy a VI 6 százalékos hadközlésre vogle ges oimlást: az annak idején kiadótt péis tári elismervények ellenében a pósiári órák alatt kassoigálástja.**

*** Butorozott utcai és udvari szobák a Zöldfa-pálistben kiadó. Felvilágosítással szolgát a szobakereslőző ugyanott.**

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szombat délután: A Testőr.
Szombat este: Szibill.
Vasárnap délután: Tavasz és sze- relem.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő.
Hétfő délután fél négy órai kezdettel: Mígna: Miska. — Este nincs előadás.
Kedd délután: Végre egyedül!
Kedd este: Mátyásmezeyasszony. (Bir- let-színház.)
Szerda délután: Feltökényesség.
Szerda este: Sztambul rózsája. (Birlet- színház.)

Ünapi előadások. A karácsonyi ünnepekre igen érdekes és változatos mű- sort állított össze a színház vezetősége. — Hétfőre, a hó 24 én délután kivételosen fél négy órai kezdettel a Mígna: Miska kerül színi, este pedig nem lesz előadás. Keddén délutánra a Végre egyedül című operettet tüntek műsorra és este a Mátyásmezey asszony kerül színi. Szerda este a Sztambul rózsája bijon málódtáiban gyönyörködhetik a publikum. Az összes ünapi előadások bérletszámban kerülnek színi és vala- mennyi előadásra a jegyek már piatok reg- gel kllene órától kezdve válthatók a szin- házi pénztárnál.

Délutáni előadások. Ma, szombaton délután Molnár Ferenc kiváló vígjátéka, a te tör körül színi, vasárnap délután pedig a Tavasz és szerelem című, kedves Schubert zenéjű operetta tölti be a mű ort.

Ma este a Szibill kerül színi. Ezen az es én Saratt Kálmán Mancsi, a hercegező: pedig Megyeri Ilonka jtsza.

A Csárdáskirálynő vasárnap este tölti be a műort. A színház és főútra nap esztü ope este vasárnapi előadása iránt épp oly élénk, szinte lázas a közönség körében az érdeklődés, mint a Csárdáskirálynő ed- digi előadási iránt.

A Románok. Szoldos pompás felí- tésű előadást a Románok, a jőző hét elő- tőtőzőn a hó 27 én kezdő színi. A román színpadi alkotás bemutatás előadására a szin- társaság a legnagyobb ambóval készül és érdekes fogja a bemutatást tenni a ki- állítás szerepe. amelyre sokat adás a szin- ház. A Románok főszereplő: Horváth M. Péter, P. Pogány Janka, Vámos Gisi, P. Plató Margit, Tóth Elek, Bányai Ácsi, Vá- rad Lejós, Stoll Bili és Mátos Irván jtszák.

URANIA Szombat
mozgó- Melyik hát az igazi?
színház dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d u. 3 óraker
hétköznap 5 óraker kezdőnek

VIGADO Szombat
mozgó- A milliomos menyasszony
színház viziták 3 felv.
Az előadások vasárnap d u. 3 óraker
hétköznap 5 óraker kezdőnek

APOLLO Szombat
mozgó- Vér és arany
színház
Az előadások vasárnap d u. 5 óraker
hétköznap 6 óraker kezdőnek

NYILTEK.

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vize készlet csiszolt üvegből	8.-
Boros	8.-
Likőr	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vizekészlet színes	8.-
Likőrkészlet színes	8.-
Befőtteskészlet kristály fehé	8.-
Gyü ölc készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fali sórtartó színes	5.-
Majolika vizeskancsó színes	5.-
K nyér k sár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfazók	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfazek	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	25.-
Kávékészlet színes aranyozással	25.-
Feketés készlet színes aranyozással	25.-
Rhédőkészlet felszerelve, sz aranyozással	70.-
Hidegfelvágottas készl. sz. aranyozással	25.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25.-
Fali tűkör színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglaltban	8.-
Teás eszeze szin. finom aranyozással	8.-
Kávés	8.-
Köpöcséze	8.-
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szent- telt víztartók, Konyhabere- dezési cikkek, Képekterek, :: Ablak üvegezés. ::

KOMLOS TESTVEREK
üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg
és dísz műáru nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszervező: Dr. KRÖGER ALADÁR
Feladat: PAPP KÁROLY

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Waiter
Wolfram szálak Tungram-égők.
Állandóan rektáron.

**Nagyváradai Hitelbank Takaréka és
Segélyszövetkezet**

Nagyvárad, Zöldfa-utca 2. szám. I. sz. em.

Hadikölcön-jegyzés
1 koronás heti befizetés mellett.

A Nagyváradai Hitelbank Takaréka és
Segélyszövetkezet a hetedik hadikölcön-
borsítása alkalmából emellett a tagjainak
tan, hogy a hadikölcön-jegyzés beaférés
minél jobban mindenki érdekében a tá-
rsaságom legelőször a jövőbeni egyetemes
velőseire, hogy megteremtse a jövőbeni
szociális nyugdíjra való jogosítványt és a legelőször
befektetésre helyezzesse.

A Nagyváradai Hitelbank Takaréka és
Segélyszövetkezet a jövőben 5 év s 60
éven át nyit, s mindenkinél előtérben
át heti 1 korona befizetés mellett a tagok
300 korona n. é. 6%-os hadikölcön-jegyzés
végre megvalósul, hogy az öt év el-
teltével az illető 300 korona összeg hadi-
kölcön-jegyzés végre megvalósul.

Öt év után a 300 korona jegyzés el a
befizetés 260 korona lesz, azaz az illető
előtérben a 300 korona n. é. 6%-os
jövőbeli esélyes állományban van, mely a
befizetésnek a 16 katonai és sárcsai befizetés
és 5 éven át a tagok közötti elosztás. A kik
nagyobb összegű befizetést, hetenként
annyanál 1 koronát fizetnek be
ahányszor 300 koronát jegyeznek be 600
koronát jegyzés mellett 2 év után, 900 koronát
jegyzés mellett 3 év után, 1200 koronát jegyzés
mellett 4 év után és így tovább.

A jegyzés alkalmával a tagok részle-
tes befizetés összeg azaz 300 o n. é. jegy-
zésnél 4 korona fizetendő. A befizetés
történelmének hatáskörén, havonta vagy
negyedévenként először Vidkei havonta a
szövetkezet postatakarékpénztárán befizetés-
lapján, tehát minden költség nélkül eljuttat-
hatik befizetésüket.

A Nagyváradai Hitelbank Takaréka és
Segélyszövetkezet a VII. hadikölcön-jegyzés
jegyzekeit a futó minden f. évi december
hó 15-ig fogadják.

Bővebb felvilágosítással a Nagyváradai
Hitelbank r. t. kebelében működő Nagy-
váradai Hitelbank Takaréka és Segélyszövet-
kezet szolgál.

Ez a kedvező alkalmat hazánk áldozata
kiszármazása érdekében megteremtésére és né-
lkül igénybe vehető, az illetőnek is felhívjuk
szíves figyelmét és segítségét.

Nagyvárad, 1917. november hó

hasznos tisztelettel

Nagyváradai Hitelbank Takaréka és Segélyszövetkezet
igazgatósága.

Kérem a t. kereskedő urakat
ujjonnan berendezett

CUKORKA nagykereskedésem
megtakarításra.

Nyitva d. e. 9-12-ig, d. u. 2-6-ig
Tisztelettel

BENEDÉK

cukor nagykereskedő — Nagyvárad,
Rákóczi-ut — Moskovits palota.
Telefon 1453.

Nagy karácsonyi és saloncukor vásár!

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Áltá-
lános Takarékpénztár r. t. kebelében működik, Nagy-
várad, Bémer-tér 2. 1918 január 1-én nyitja
meg

XVI. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törlesztési jegy
zésével történik, melyek mindegyike után hetenként
20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át,
vagyis 156 hétig tart, aminek eltelté után a tagok
az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban
megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelez
vényre kölesönket folyósít, kölesönk a heti befizeté-
sekkel három év alatt törlesztendő. A befizetések
vasárnap és ünnepnap kivételével minden nap délelőtt
9-12 óráig, délután 3-5 óráig tartanak.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapo-
kat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen
eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én meg-
kezdő, ezért felkérjük a belépni szándékozók a mi-
előbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1917 december hó.

Általános Takarékszövetkezet.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
a Szent János-utca 30. számú,
a Széles-utca 1. számú, mely
közvetlen a 3. vashid szomszéd-
ságában van, valamint a Vízve-
zeték-utca 54. számú ház. Érte-
kezhetni lehet a Nagyváradai
Kereskedelmi és Forgalmibank-
nál Rimanóczy-utca 6. sz. alatti

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r. t.-nél

Kolozsvári-utca 62.

ISSAK LIDIA

**Előrendés
száma**

**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.**

Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Színház-színház
művésznőinek egye-
tlen előadását.
Tisztelettel és a mű-
vésznők elvállalunk.
Fizetési módok után a
legelőször idő alatt
előadhatunk.

Belépési felhívás

a „Polgári takaréka-
és segélyszövetkezet”

23-ik évtársulatába.

A „Polgári takaréka- és segély-
szövetkezet” 1918 január 1-én új évtársu-
latot nyit, mely 156 héten át vagyis 1920 év
végéig tart — Mindenki tetszés szerinti számban je-
gyezhet üzletreszket s minden üzletresz után he-
tenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után
az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a részt-
vevők között felosztatik és mindenki megkapja a be-
fizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdi-
tani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag
heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti
részletekben való befizetések dacára is a takaréka-
pénztári kamatozásnál magasabb nyeresemény osztalékok
hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg
1/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsön-
kép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai eszköz-
lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzlet-
részenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy
heti részlet befizetése után már mindenki megkapja
saját nevére írt könyveskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, vala-
mint mindazokat, kik az 1918 január 1-től kez-
dő 23-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, fel-
kérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelye-
günkben (Hörvith Lajos-utca 6. sz.) mielőbb
jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1917 november hó

A „Polgári takaréka-
és segélyszövetkezet”
igazgatósa

Beraktározás!

Árak, rokk, termények s b. rovidebb
hosszabb ideig beraktározására meg-
felelő helyiség, ez ken kívül boros
és száraz pincék, istállók, komasznek is
alkalmas beraktározásra. A beraktározott
termények tűz- és betörés ellen biztosít-
juk. Közeli felvilágosítás elvállalunk.

**Fekete Sas és Zöldfa
Készvénytársaság
beraktározási osztálya.**

Iroda: Sas-passage, 24. számú lépcső.

!! Telefon 14-00. !!